

گفت‌وگو با احمد حاتمی یزد، عضو اسبق هیأت مدیره بانک صادرات:

بمب ساعتی در بانک‌ها

بانک‌ها از مشکلات اقتصادی مستثنا نیستند و ناهمخوانی سرمایه و هزینه‌ها در بانک‌های کشور نیز به رقم بالایی رسیده است. احمد حاتمی یزد، فعال پیشکسوت حوزه بانکی و عضو اسبق هیأت مدیره بانک صادرات، دخالت دولت و سهامداران خصوصی در دخل و خرج منابع بانکی را مهم‌ترین علت عدم کفایت سرمایه بانک‌ها می‌داند. وی شرایط کنونی نظام بانکی را مخاطره‌آمیز می‌داند که به عقیده او برای رفع آن دخالت در اجرای قوانین بانکداری، از هر سویی باید قطع شود.

قواعد محدود کننده‌ای در تمام کشورها دارد. به زبان ساده نمی‌توانید بانک تأسیس کنید بعد پول مردم را برای سرمایه‌گذاری شخصی برداشت کنید. بانک‌ها وظیفه سرمایه‌گذاری دارند اما نه برای سهامداران بلکه در بخش‌های تولیدی اقتصادی. این مشکل، هم در بانک‌های دولتی و هم در بانک‌های خصوصی وجود دارد. دولت به عنوان سهامدار بانک‌های دولتی بیشترین بدهی معوق را دارد. بانک‌های خصوصی هم با سرمایه بانک، سهام خریداری کرده‌اند، در بخش املاک سرمایه‌گذاری‌های کلان انجام داده‌اند و... این وضعیت نایب‌امان سیستم بانکی ما به خاطر رفتار خود سهامداران است.

◀ آیا ضعف نظارت بر عملکرد بانک‌ها این مسائل را ایجاد کرده است؟ چرا سیستم بانکی به این روز افتاده است؟

پاسخ این است چون نظارت بانک مرکزی بر عملکرد بانک‌های ما ضعیف است. بانک مرکزی نمی‌تواند بموقع از فعالیت‌های غیرقانونی بانک‌ها جلوگیری کند. نفوذ افراد در بانک‌های خصوصی و نفوذ دولت در

است. تقریباً تمام بانک‌های دولتی و خصوصی دچار این مشکل هستند. بانک‌ها سرمایه کافی نسبت به تسهیلات پرداختی ندارند این عدد حتی ۸ درصد هم نیست.

◀ این عدم توازن سرمایه با تسهیلات پرداختی چگونه بوجود آمده است؟
اینکه مطالبات به بانک‌ها بر نمی‌گردد دو دلیل دارد. بانک‌ها به افراد ذی نفوذ وام می‌دهند این افراد با اعمال نفوذی که در نظام سیاسی، مالی و اقتصادی دارند، تسهیلات را بازپرداخت نمی‌کنند. دلیل دیگر اینکه بانک‌ها از سپرده‌های مردم سوءاستفاده می‌کنند و از سپرده‌ها به سهامداران یا شرکت‌های وابسته به بانک تسهیلات می‌دهند. این عمل خلاف همه قوانین بانکداری است. مثلاً در بانک خصوصی سهامداران اگر بخواهند از بانک پول بردارند به این معنی است که سهام خود را برداشت کرده‌اند. سهامداری که به خودش یا به اشخاص وابسته به خود وام بدهد سرمایه خود را برداشت می‌کند. بانک‌ها نمی‌توانند از سپرده‌های مردم به سهامدار خودشان وام بدهند. برداشت سپرده

◀ مسیر تأمین مالی بانک‌ها از پرداخت تسهیلات به بخش‌های مولد اقتصادی به بنگاه‌ها، شرکت‌ها و بخش‌های غیر مولد سوق پیدا کرده است. چقدر این نوع عملکرد در ناترازی سرمایه و مصارف بانک‌ها تأثیر گذاشته است؟

بله. کارکرد بانک به عنوان یک بنگاه تأمین مالی و تأمین سرمایه اینگونه است که به عده‌ای بدهکار و از عده‌ای طلب دارد این دو باید با هم متناسب باشد. طلبی که بانک از مردم دارد همان وام‌های پرداختی است و بدهی بانک سپرده‌های مردم است. سپرده‌های مردم نزد بانک‌ها برای هر بانک متفاوت است. از محل سپرده‌ها و از محل سرمایه، بانک‌ها به متقاضیان تسهیلات می‌پردازند. مشکلی که بوجود آمده این است که بانک‌ها بخش بزرگی از سپرده‌های پرداختی را نمی‌توانند وصول کنند. قاعده و استانداردهای بین‌المللی عملکرد بانک‌ها این است که نسبت کفایت سرمایه بانک حداقل معادل ۱۰ درصد ارزش ترازنامه‌اش باشد. اگر بانکی این معادله را رعایت نکند، می‌گوییم بانک دچار عدم کفایت سرمایه